

RAAD VOOR HET VERBRUIK

ADVIES

betreffende de problematiek van de herinneringskosten, de kosten van ingebrekestelling en de nalatigheidsinteressen in geval van laattijdige betaling van facturen.

Brussel, 11 mei 2017

SAMENVATTING

De Raad voor het Verbruik werd op 20 september 2016 door de Minister van Economie en Consumenten verzocht een advies uit te brengen betreffende de problematiek van de bijkomende kosten die de consument moet betalen in geval van laattijdige betaling van facturen.

De Raad gaf reeds op 26 januari 2017 een eerste advies naar aanleiding van dit verzoek van de minister. Dit advies vat de moeilijkheden samen die ondervonden worden in het kader van de invordering van B2C-facturen.

De Raad gaf verder aan te willen beraadslagen over concrete oplossingen voor de problematiek. Meer bepaald werd gedacht aan de volgende elementen:

- De plafonnering van verwijlinteressen en schadebedingen;
- De invoering van een snellere en goedkopere procedure voor de invordering van onbetwiste B2C-facturen.

De Raad kwam meermaals samen teneinde een unaniem advies uit te brengen. Er werden meerdere pogingen ondernomen om een compromis te bereiken in de standpunten van de verschillende partijen. Nadat de inhoudelijke voorstellen uitvoerig werden besproken werd evenwel geen eensgezind antwoord geformuleerd op deze vragen.

Omtrent de verwijlinteressen en schadebedingen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn vragende partij voor een plafonnering van de schadebedingen en interesten die voortvloeien uit laattijdige betalingen. **De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** zijn geen voorstander van de concrete uitwerking van het voorstel. Bovendien moet het onder andere nog steeds mogelijk zijn voor ondernemingen om een vergoeding te eisen voor bewezen bijkomende schade.

Omtrent de B2C-procedure voor de invordering van onbetwiste facturen

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn vragende partij om de huidige B2B-procedure voor de invordering van onbetwiste facturen uit te breiden naar de B2C-relatie. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** kunnen niet akkoord gaan met deze uitbreiding zonder bijkomende waarborgen voor de consument. Het voorstel van deze vertegenwoordigers is om de summiere rechtspleging om betaling te bevelen te vereenvoudigen.

Omtrent de gerechtsdeurwaarders en de advocaten

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties vragen om de gerechtsdeurwaarders en de advocaten aan de controle van de FOD Economie te onderwerpen wanneer zij overgaan tot de minnelijke invordering van schulden van de consument.

De Raad voor het Verbruik, die, op 20 september 2016 door de Minister van Economie en Consumenten verzocht werd een advies uit te brengen betreffende de problematiek van de herinneringskosten, de kosten van ingebrekestelling en de nalatighedsinteressen in geval van laattijdige betaling, heeft huidig advies goedgekeurd op 11 mei 2017 middels een schriftelijke procedure.

De Raad voor het Verbruik heeft de voorzitter verzocht dit advies over te maken aan de Minister van Economie en Consumenten en aan de Minister van Middenstand, Zelfstandigen en KMO's.

ADVIES

De Raad voor het Verbruik;

Gelet op de brief van 20 september 2016 van de Minister van Economie en Consumenten waarin hij de Raad voor Verbruik om een advies verzoekt betreffende de problematiek van de herinneringskosten, de kosten van ingebrekestelling en de nalatighedsinteressen in geval van laattijdige betaling;

Gelet op het eerste advies van de Raad van 26 januari 2017;

Gelet op de werkzaamheden van de Commissie « Handelspraktijken » voorgezeten door de heer Ducart (Test-Aankoop) tijdens haar vergaderingen van 11 oktober, 21 november, 20 december 2016 en 23 januari, 14 februari, 6 maart, 18 en 24 april 2017;

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende leden van de Raad: de dames Frère (Test-Aankoop), Dammekens (VBO), Vanden Abeele (Agoria) en Van Overwaele (Confederatie Bouw) en de heren Cloots (Unizo), Lesceux (UCM) en Van Oldeneel (Assuralia);

Gelet op de deelname aan de werkzaamheden van de volgende deskundigen: de dames Bovy (Test-Aankoop), Cetinkaya (BV-OECO), Declercq (Gezinsbond), De Cort (BV-OECO), Defossez (Centre d'Appui aux services de médiation de dettes) en Raghenò (VBO), de heer Noël (Observatoire du Crédit et de l'Endettement);

Gelet op het ontwerpadvies opgesteld door de dames Cetinkaya en De Cort (BV-OECO) en Dammekens (VBO);

Gelet op het advies van het Dagelijks Bestuur van 3 mei 2017;

Gelet op de dringendheid;

Gelet op de schriftelijke procedure, zoals voorzien in artikel 7 bis van het Huishoudelijk reglement, voor de definitieve goedkeuring door de Raad voor het Verbruik;

BRENGT VOLGEND ADVIES UIT:

I. Inleiding

Per brief van 20 september 2016 heeft de Minister Economie en Consumenten het advies gevraagd aan de Raad voor Verbruik betreffende de problematiek van de bijkomende kosten die de consument moet betalen in geval van laattijdige betaling van facturen.

De Raad gaf reeds een eerste advies naar aanleiding van dit verzoek van de minister op 26 januari 2017. Dit advies vat de moeilijkheden samen die ondervonden worden in het kader van de invordering van B2C-facturen. **De Raad** gaf daarnaast aan verder te willen beraadslagen over concrete oplossingen voor de problematiek. Meer bepaald werd gedacht aan de volgende elementen :

- De plafonnering van verwijlinteressen en schadebedingen;
- De invoering van een snellere en goedkopere procedure voor de invordering van onbetwiste B2C-facturen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn vragende partij om de extra kosten die de consument dient te betalen, wanneer hij zijn factuur niet tijdig heeft betaald, wettelijk te beperken.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand benadrukken dat het uitblijven van de betaling van facturen en de kosten die gepaard gaan met de invordering ervan, zeer problematisch blijft, terwijl het vaak gaat om onbetwiste facturen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn vragende partij om de gerechtsdeurwaarders en de advocaten aan de controle van de FOD Economie te onderwerpen wanneer zij overgaan tot de minnelijke invordering van schulden van de consument.

A. Verwijlinteressen en schadebedingen

Wanneer een factuur onbetaald blijft, kan de onderneming verwijlinteressen en een schadevergoeding aanrekenen. Verwijlinteressen zijn de vergoeding voor de vertraging in het betalen van de verschuldigde geldsom (art. 1153 B.W.). Voor de andere schade veroorzaakt door de laattijdige betaling (vb. minnelijke invorderingskosten, administratiekosten en i.g.v. van grote sommen: kredieten geopend omwille van en/of boetes, vb. btw, rsz, opgelopen n.a.v. het niet beschikbaar zijn van het geld, etc.) kan de onderneming een, al dan niet forfaitair bepaalde, schadevergoeding eisen.

Indien deze interessen en schadebeding contractueel bedongen worden, dient, in het licht van de wederkerigheid, ook voorzien te worden hoe de schade van de consument vergoed zal worden in geval van niet-nakoming door de onderneming (art. VI.83,17 ° WER).

In het consumentenrecht zijn er op dit moment geen maxima, noch minima voorzien voor de verwijlinteressen en schadevergoeding die een onderneming kan vragen n.a.v. het uitblijven van de betaling van een factuur.

B. Procedure B2C voor de invordering van onbetwiste facturen

Sinds juli 2016 wordt in België een nieuwe procedure voor de invordering van onbetwiste facturen tussen ondernemingen toegepast (art. 1394/20 e.v. Ger.W.).

De invordering in het kader van deze procedure gebeurt in verschillende stappen:

- De betrokkenheid van de advocaat van de schuldeiser is vereist in deze procedure.
- De aanmaning tot betaling door de gerechtsdeurwaarder. Deze bevat een duidelijke beschrijving van de schuld, evenals van de bedragen die geclaimd worden. Bovendien worden de bewijsstukken bij de aanmaning gevoegd;
- Vervolgens heeft de schuldenaar een maand om op deze aanmaning te reageren door hetzij te betalen, hetzij betalingsfaciliteiten te vragen, hetzij te betwisten via het antwoordformulier dat aan de aanmaning is gehecht;
- In geval van betaling of betwisting wordt de procedure stopgezet;
- Wanneer betalingsfaciliteiten worden gevraagd, wordt de procedure opgeschort;
- Ten vroegste 8 dagen na het verstrijken van de maand die de schuldenaar heeft om te reageren, vraagt de schuldeiser aan de gerechtsdeurwaarder om een proces-verbaal van niet-betwisting op te maken. In het pv wordt vastgesteld dat de schuldenaar de schuld niet of niet volledig heeft betaald, dat hij geen betalingsfaciliteiten heeft gevraagd of gekregen of dat hij niet heeft opgegeven dat en waarom hij de schuld betwist. Het pv van niet-betwisting kan ook vaststellen dat de overeengekomen betalingsfaciliteiten niet worden nageleefd.
- Op vraag van de gerechtsdeurwaarder wordt het pv van niet-betwisting uitvoerbaar verklaard door een magistraat van het beheers- en toezichtscomité bij het centraal bestand van berichten van beslag.
- De schuldenaar kan opkomen tegen de uitvoering van het pv van niet-betwisting door een rechtsvordering in te stellen. Dat kan bij verzoekschrift op tegenspraak. De uitvoering wordt in dat geval geschorst.

Naast deze procedure bestaat er ook de summiere rechtspleging om betaling te bevelen (art. 1338 e.v. Ger.W.).

Tenslotte kunnen niet-betwiste facturen via de Europese betalingsbevelprocedure worden ingevorderd wanneer schuldeiser en schuldenaar niet in dezelfde lidstaat van de EU gevestigd zijn.

II. Opmerkingen

A. *Voorafgaande opmerkingen*

De Raad heeft lang en uitgebreid beraadslaagd over dit dossier. Tijdens de constructieve discussies is echter gebleken, dat het niet mogelijk was om tot unanieme aanbevelingen te komen met betrekking tot het invoeren van enerzijds een plafonnering van contractuele verwijlinteressen en schadebedingen en anderzijds een snelle, eenvoudige procedure voor de invordering van onbetwiste B2C-facturen.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn vragende partij om de interessen en schadebedingen te beperken. **Deze vertegenwoordigers** geven aan dat buiten de noodzaak om schadebedingen wettelijk te omkaderen teneinde de nu vastgestelde excessen te vermijden, er inderdaad kan nagedacht worden over een adequate manier om de ondernemingen te helpen om onbetwistbaar verschuldigde en onbetaalde bedragen in te vorderen. Het is niettemin essentieel dat dit niet gebeurt ten nadele van de rechten van verdediging van de consument waarbij de wetgever in talloze bepalingen de noodzaak van bescherming ten aanzien van de ondernemingen heeft erkend. (**Deze vertegenwoordigers** zijn overtuigd dat een uitbreiding van de procedure B2B zoals deze is voorgesteld zware nadelige gevolgen zou hebben voor de consumenten).

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand benadrukken dat ondernemingen beschermd moeten worden tegen wanbetaling. Onbetaalde facturen blijven tot op vandaag een belangrijke oorzaak van de financiële moeilijkheden van bedrijven, en dit terwijl het in heel wat gevallen over onbetwiste facturen gaat. KMO's en zelfstandigen zijn in dit kader extra kwetsbaar.

Daarom zijn **deze vertegenwoordigers** geen vragende partij voor de plafonnering van interesten en schadebedingen. **Ze** zijn wel vragende partij voor een uitbreiding van de procedure onbetwiste facturen (1394/20 e.v. Ger.W.) naar de B2C facturen. **Zij** zijn ook voorstander van de invoering van een bepaling van suppletief recht die voorziet dat, bij afwezigheid van contractuele afspraken, de onderneming in geval van wanbetaling van rechtswege recht heeft op een bepaalde minimumverwijlinteresst en –schadevergoeding.

B. Verwijlinteresst en schadebedingen

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties achten dat de vergoedingen in geval van niet-tijdige of niet-volledige betalingen op forfaitaire basis moeten worden vastgelegd. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** stellen derhalve voor een artikel in het Wetboek Economisch Recht in te voegen dat via een onrechtmatig beding deze excessieve kosten inperkt¹. De maximale kosten (vastgelegd door de consumentenorganisaties in onderstaande tabel²) die

¹ Artikel VI.83bis. § 1. In ieder geval is ieder beding of iedere voorwaarde ter bestraffing van de niet-tijdige betaling of niet-volledige betaling onrechtmatig, en dus van rechtswege nietig, als er in dat beding of in die voorwaarde in wordt voorzien dat, als de consument niet of te laat betaalt:

1° de verwijlinteresst en/of de forfaitaire vergoeding bij de consument ingevorderd kunnen worden nog voor het verstrijken van een termijn van 15 dagen na het versturen van een ingebrekestelling, waarin de geëiste bedragen nauwgezet en duidelijk worden verantwoord;

2° de kosten van die ingebrekestelling en van de eventueel daaropvolgende herinneringen meer bedragen dan 7,50 euro (jaarlijks te indexeren);

3° vanaf de ingebrekestelling de onderneming verwijlinteresst vordert tegen de wettelijke interestvoet, vermeerderd met een coëfficiënt die hoger is dan 10 %,

4° bij het verstrijken van de voornoemde termijn van 15 dagen de onderneming een forfaitaire vergoeding vordert die hoger is dan de bedragen aangegeven in de tabel in bijlage.

§ 2. De onderneming die meerdere opeisbare schuldvorderingen heeft op een consument en die voor deze schuldvorderingen de invordering nog niet opgestart heeft, is verplicht om de hoofdsommen van deze verschillende schuldvorderingen samen te voegen voor de berekening van de maximale kost van minnelijke invordering die aangerekend mag worden.

§ 3. Geen enkele andere vergoeding kan worden gevorderd van de consument, noch door de onderneming zelf, noch door diegene die voor rekening van de onderneming de schuld minnelijk invordert.

2

Schaal verschuldigd bedrag		Maximale forfaitaire vergoeding voor minnelijke invordering
Van	tot en met	
0 €	450 €	45 €
450,01 €	750 €	10% van de verschuldigde som met een minimum van 45 € en een maximum van 75 €
750,01 €	2.500 €	10% van de verschuldigde som met een maximum van 120 €
2.500,01 €	5.000 €	225 €
5.000,1 €	10.000 €	300 €
10.000,01 €	20.000 €	375 €
20.000,01 €	...	600 €

door de schuldeiser kunnen worden aangerekend voor laattijdige of onvolledige betalingen omvatten alle kosten van de minnelijke invordering van schulden, waaronder de herinneringskosten die 7,5 euro bedragen (zie voetnoot 1). Een beding dat voorziet in een hogere forfaitaire vergoeding zou derhalve nietig zijn. Uit de Europese rechtspraak inzake oneerlijke bedingen volgt immers dat onrechtmatige schadebedingen volledig buiten toepassing moeten worden gelaten³, en de nationale rechter geen enkele bevoegdheid heeft om de inhoud van dergelijke bedingen te herzien⁴ (zie eveneens advies COB 2011 in dezelfde zin).

Het bedrag dat **deze vertegenwoordigers** voorstellen als herinneringskost is gebaseerd op de wetgeving inzake het consumentenkrediet en kan niet worden overschreden. Tenslotte wijzen **deze vertegenwoordigers** erop dat het evenmin nodig is om deze bedragen te verhogen: het is niet de bedoeling dat de herinneringskosten een bestraffend effect hebben⁵, en bovendien worden de betalingen heden ten dage op een vrij geautomatiseerde manier opgevolgd waarbij de eerste herinneringen vaak geautomatiseerd worden opgemaakt en verwerkt (zeker bij de grotere bedrijven en de professionele invorderaars).

Deze vertegenwoordigers herinneren eraan dat het apart aanrekenen van de andere kosten samen met het forfaitaire bedrag, ook als een ongeoorloofde cumul wordt aanzien door de Commissie Onrechtmatige Bedingen⁶. Voor **deze vertegenwoordigers** bevat de forfaitaire vergoeding die wordt voorgesteld reeds alle mogelijke schadeloosstelling in het kader van deze minnelijke invordering. **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** menen eveneens dat er geen uitzondering op de forfaitaire bedragen kan worden gemaakt in geval de schuldeiser bijkomende schade zou kunnen bewijzen. Immers werkt een dergelijke uitzondering het doel van de forfaitaire schadevergoedingen net tegen. Bovendien ontstaat door een dergelijke mogelijkheid opnieuw rechtsonzekerheid voor de consument. Ten slotte kan er rechtsmisbruik ontstaan, doordat allerlei fictieve kosten zouden worden gemaakt teneinde meer dan het forfaitaire bedrag te kunnen invorderen.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn geen voorstander van de plafonnering van interesten en schadebedingen. **Zij** verwijzen naar een aantal vaststellingen die gedaan werden door de Commissie Onrechtmatige Bedingen in haar adviezen van 2011 en 2016⁷ over dezelfde problematiek:

In haar advies van 2011 stelde deze Commissie dat “De C.O.B. is van oordeel dat er geen aanleiding toe bestaat om op een horizontale manier, d.w.z. voor alle sectoren en voor alle soorten overeenkomsten (die niet door een bijzondere wet worden geregeld) uniforme regels op te leggen voor betaaltermijnen, of om schadebedingen wegens niet-tijdige betaling uniform te maken.” In 2016 bevestigde de Commissie dit standpunt door te stellen dat “Het gevaar van minimale of maximale bedragen die in het algemeen bij wet of reglementair besluit zouden worden vastgesteld, bestaat er bovendien in dat deze te laag of te hoog zouden kunnen zijn in verhouding met de werkelijke schade, wat in beide gevallen in het nadeel van alle consumenten zal uitdraaien. Eenvormigheid is sowieso moeilijk te verzoenen met de eigenheid van de verschillende sectoren, en het geleverde goed of de verleende dienst(...) De schade die ondernemingen oplopen door niet-(tijdige) betaling kan ook

³ Zie *HVJ*, 21 april 2016, zaak nr. C-377/14, Radlinger tg. Finway (nog niet gepubliceerd), nrs. 95 (globale beoordeling), 100 (alle bedingen buiten toepassing laten), en dictum 4.

⁴ Zie *HVJ*, Asbeek Brusse en de Man Garabito, nr. C-488/11, ECLI:EU:C:2013:341, punt 58 en aldaar aangehaalde rechtspraak.

⁵ “aanmoedigingen” tot betalen zoals de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en middenstand voorstellen op dit punt, lijken immers een eufemisme voor “bestrafingen”. Enkel de werkelijk geleden “schade” moet hierbij in aanmerking worden genomen, en “aanmoediging” en/of “bestrafing” mogen hier niet bij in aanmerking worden genomen.

⁶ http://economie.fgov.be/nl/binaries/COB29_tcm325-120916.pdf .

⁷ http://economie.fgov.be/nl/binaries/COB29_tcm325-120916.pdf en http://economie.fgov.be/nl/binaries/COB39_tcm325-279977.pdf

verschillen naargelang de sector waarin de onderneming opereert, en de betrokken goederen of diensten die de ondernemingen verhandelt op de markt.”

In haar advies van 2011 gaf de Commissie Onrechtmatige bedingen bovendien aan dat *“Een vaste wettelijke regeling, zelfs suppletief, van betalingstermijnen en van beperking van kosten in geval van laattijdige betaling, vereist dat men het oog houdt op haar effect t.a.v. de voorwaarden die de ondernemingen zullen opstellen in het licht van die regeling. De wettelijke regeling kan ondernemingen niet verplichten krediet te geven.”* De Commissie voegt hier nog aan toe dat *“Het vast bepalen van forfaits voor ingebrekestellingen zou de transparantie van schadebedingen niet bevorderen. Het is immers aan de onderneming om, bij twijfel, aan te tonen dat een schadebeding redelijkerwijze overeenstemt met de mogelijk te lijden schade. ... Eerder dan het reguleren van herinneringskosten, pleit de C.O.B. voor het tegengaan van concrete misbruiken.”*

Verwijzend naar het voorstel van de consumentenorganisaties ter zake, hebben **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** de volgende opmerkingen:

- Het voorstel van de consumentenorganisaties voorziet om de plafonnering van schadebedingen wettelijke te verankeren via de techniek van de onrechtmatige bedingen. **Deze vertegenwoordigers** kunnen hier niet mee akkoord gaan. Een eventuele wettelijke bepaling mag er niet toe leiden dat een beding dat de wettelijke maxima overschrijdt, nietig is en dus de onderneming elke bescherming tegen wanbetaling ontnemt.
- Het voorstel van de consumentenorganisaties definieert het toepassingsgebied van een eventuele wettelijke bepaling niet. Voor **deze vertegenwoordigers** dient duidelijk te worden bepaald dat een eventuele wettelijke bepaling slechts betrekking heeft op de minnelijke invordering. Andere kosten zoals deze ten gevolge van de gerechtelijke invordering, kunnen er dus niet onder vallen. **Zij** benadrukken bovendien dat het mogelijk moet blijven voor de onderneming om te bewijzen dat zij meer schade heeft geleden dan gedekt wordt door het schadebeding en om deze schade ook te claimen.

De niet-betaling van grote bedragen, kan voor ondernemingen immers grote problemen met zich meebrengen:

- Ze moeten zelf een lening aangaan om het geld beschikbaar te krijgen, maar hun kredietwaardigheid is aangetast door het uitblijven van de betaling van de grote facturen.
- Als ze het geld nergens kunnen halen, kunnen ze mogelijk, btw, rsz, etc. schulden niet betalen en lopen ze hiervoor boetes op.

De gevolgen van het niet betalen van een groot bedrag kan dus wel degelijk een stuk erger zijn dan voor de kleine bedragen.

- De consumentenorganisaties stellen voor om de interesten te beperken tot de wettelijke interestvoet te vermeerderen met 10%. Een dergelijk percentage is voor **deze vertegenwoordigers** niet aanvaardbaar. Het mag voor de consument niet aantrekkelijker zijn om een factuur niet te betalen dan om vb. de stap te zetten om een lening aan te gaan om de factuur te kunnen betalen. Het vragen van interest bij laattijdige betaling is bovendien bedoeld om de kosten van voorfinanciering die de ondernemer draagt door de wanbetaling, op te vangen. De referentie-intrestvoet moet dan ook niet de wettelijke intrestvoet zijn, maar de interest die door de bank wordt gevraagd inzake kaskrediet en andere financieringsmechanismen.
- De consumenten stellen voor ondernemingen te verplichten om maximaal 7,5 EUR aan te rekenen voor het versturen van een betalingsherinnering. **Deze vertegenwoordigers** kunnen hier niet mee akkoord gaan. De kostprijs verbonden aan de betalingsherinnering, dient de door de onderneming gemaakte kosten te dekken en deze is hoger dan 7,5 EUR (onbetaalde facturen dienen manueel en geval per geval te worden opgevolgd). De doorrekening aan de consument heeft als bedoeling ervoor te zorgen dat de consument aangemoedigd wordt om te betalen, eerder dan de

herinneringsbrief af te wachten. **Ze** verwijzen bovendien naar het eerder aangehaalde advies van de Commissie Onrechtmatige Bedingen van 2011 dat uitdrukkelijk stelt dat het niet noodzakelijk is om dit te reglementeren.

Gelet op volgende zin uit het advies van de COB : “Eerder dan het reguleren van herinneringskosten, pleit de C.O.B. voor het tegengaan van concrete misbruiken”, willen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** wijzen op de vaststelling dat sinds 2011 nog te weinig werd gedaan om concrete misbruiken te vermijden. Derhalve is het noodzakelijk dat concrete oplossingen, zoals het vastleggen van forfaits, worden onderzocht.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties begrijpen voorts de opmerkingen in verband met de wettelijke interestvoet voor de verwijliinteressen. Over de maximale hoogte van de toegepaste interestvoet kan dan ook gepraat worden. Wel willen **deze vertegenwoordigers** er nog op wijzen dat de volgende redenering van de vertegenwoordigers van de distributie, de productie en de middenstand “*Het mag voor de consument niet aantrekkelijker zijn om een factuur niet te betalen dan om vb. de stap te zetten om een lening aan te gaan om de factuur te kunnen betalen.*” niet volledig opgaat. Immers bepaalt de wetgeving inzake het consumentenkrediet dat de kredietwaardigheid van de consument moet worden nagegaan en dat slechts een kredietovereenkomst mag worden afgesloten wanneer de consument in staat zal zijn om de verbintenissen voortvloeiend uit die overeenkomst na te komen.⁸ Bijgevolg is het mogelijk dat bepaalde consumenten geen kredietovereenkomst kunnen afsluiten. Indien zij hun facturen niet tijdig kunnen betalen, zouden hoge interesten zeer nadelig zijn voor die consumenten. Dergelijke gevolgen moeten dan ook absoluut worden vermeden. Bovendien erkent de Commissie Onrechtmatige bedingen in haar advies van 2011 dat het met betrekking tot de verwijliinteressen niet opgaat de regeling van de wet betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties als inspiratie te gebruiken.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand benadrukken dat er een evenwicht dient gevonden te worden tussen ondernemingen en consumenten. Het gaat over de invordering van facturen die niet worden betaald door de consument. In dat kader hebben beide partijen rechten en plichten. Het tijdig betalen van facturen is een maatschappelijk verantwoord en dus aan te moedigen, gedrag. **Ze** onderlijnen dat excessen moeten worden tegengegaan, maar men mag niet uit het oog verliezen dat onbetaalde facturen een belangrijke oorzaak blijven van de financiële moeilijkheden die ondernemingen ondervinden. In dit kader worden zelfstandigen en KMO's vaak extra zwaar getroffen. Ook ondernemingen moeten dus beschermd worden tegen betalingsachterstand van consumenten. Daarom stellen **zij** voor om een bepaling naar het voorbeeld van deze uit de wet betalingsachterstand in te voegen in het Burgerlijk Wetboek. Deze bepaling zou voorzien dat in geval van laattijdige betaling de schuldeiser recht heeft op:

- een interest die is de referentie-interestvoet vermeerderd met acht procentpunten.
- een forfaitaire vergoeding

Ze zal dus van toepassing zijn bij afwezigheid van contractuele bepalingen ter zake.

De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties zijn eveneens bereid te aanvaarden dat er een bepaling van suppletief recht wordt ingevoerd ingeval van afwezigheid van contractuele afspraken terzake. **Deze vertegenwoordigers** wijzen erop dat er bij de uitwerking van deze regels van suppletief recht geen parallel kan gemaakt worden met de wet betalingsachterstand. Immers moet aan de consument een apart en beschermd statuut worden verleend dat aan de basis van het Wetboek Economisch Recht ligt. De situatie van consumenten en ondernemers is per definitie verschillend (vanuit het standpunt van de schuldenaar)⁹. Het is wel zo dat in dat geval de bedragen van de

⁸ Art. VII.77. §2 Wetboek Economisch Recht.

⁹ Ook de richtlijn betalingsachterstand (overwegende 8) bepaald dat de richtlijn niet mag strekken tot regulering van transacties met consumenten.

verwijlinterest en de forfaitaire bedragen niet meer kunnen bedragen dan de minima die in het kader van het ontworpen artikel VI.83 werden voorgesteld (45 EUR).

C. Procedure B2C voor de invordering van onbetwiste facturen

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn van oordeel dat een procedure die de invordering van onbetwiste B2C-facturen vereenvoudigt en goedkoper maakt een win-win kan zijn voor consumenten en ondernemingen. De consument is er gebaat bij dat de invorderingskosten lager zijn, omdat hij hiervan de uiteindelijke schuldenaar is. De onderneming kan op een eenvoudigere manier onbetwiste facturen invorderen en de invorderingskosten die zij dient voor te schieten, zullen een stuk lager zijn.

Een doeltreffende procedure zal de termijn dat facturen blijven openstaan verminderen en op die manier de nood aan verwijlinteressen en schadebedingen ook verkleinen.

Teneinde de ondernemingen in het algemeen en meer specifiek zelfstandigen en KMO's beter te beschermen tegen wanbetaling, zijn **de vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand** voorstander van de uitbreiding van de procedure onbetwiste facturen naar de B2C-relatie.

Een dergelijke uitbreiding is slechts nuttig voor zover het snelle, goedkopere en eenvoudige karakter van de procedure bewaard blijft. Dit houdt in dat de volgende elementen belangrijk zijn:

- De B2C-procedure dient zo veel als mogelijk gelijk te lopen met de B2B-procedure. Vele bedrijven hanteren immers dezelfde algemene voorwaarden, interne procedures, etc. voor particulieren en voor bedrijven. De termijnen uit de B2B-procedure dienen daarom behouden te worden. De procedure kan aangevuld worden met een verplichte voorafgaande aanmaning van de onderneming aan de consument vooraleer de procedure op te starten.

- Het invoeren van een bijkomende rechtelijke toetsing is slechts mogelijk in de mate deze de procedure niet verlengt. Dit zou immers de procedure onbetwiste facturen uithollen.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand onderlijnen dat in het kader van de bestaande procedure de tussenkomst van een magistraat voorzien is. **Zij** benadrukken dat deze magistraat, overeenkomstig de geldende Europese rechtspraak¹⁰, in het kader van een B2C-procedure, een controle van de correcte toepassing van de wetgeving inzake onrechtmatige bedingen zou moeten doen.

- De verplichte tussenkomst van een advocaat in de procedure is voor **deze vertegenwoordigers** overbodig. Het vraagt dan ook om ondernemingen vrij te laten zelf te beoordelen of de tussenkomst van een advocaat nodig is.

Gelet op het voorgaande voorstel om het toepassingsgebied van de procedure van invordering van onbetwiste geldschulden (zoals bepaald in de artikelen 1394/20 e.a. Ger.W.) uit te breiden naar de verhouding onderneming en consument, zijn **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** van mening dat een gelijkaardige procedure voor consumenten niet kan worden betracht, aangezien aan de consument een apart en beschermd statuut werd verleend dat aan de basis van het Wetboek Economisch Recht ligt. Een uitbreiding van een dergelijke procedure heeft (zonder gepaste bescherming van de consument) grote gevaren tot gevolg.

¹⁰ HvJ 21 april 2016, C-377/14, Radlinger, ECLI:EU:C:2016:283

HvJ 14 juni 2012, C-618/10, Banco Español de Crédito, ECLI:EU:C:2012:349.

Deze vertegenwoordigers kunnen enkel een vereenvoudigde invorderingsprocedure overwegen als wordt voldaan aan de volgende strikte minimale waarborgen:

- De voorafgaande aanmaning tot betaling (art.1394/21, eerste lid Ger.W.) moet absoluut worden gehandhaafd. Deze aanmaning moet bovendien schriftelijk gebeuren. De ingebrekestelling mag tevens, gelet op bovenstaande overwegingen, geen additionele kosten ten laste van de consument teweegbrengen.
- De akte van aanmaning dient, op straffe van nietigheid (zoals reeds bepaald in art. 1394/21, tweede lid Ger.W.), niet enkel het bedrag van de onbetwiste schuld te bevatten, maar dient eveneens een vermelding te bevatten van de verschillende bestanddelen (bedrag van de vordering, interesten en berekeningswijze van de interesten, schadevergoeding,...). Immers, enkel zo kan de consument nagaan of hij al dan niet akkoord kan gaan met de verschillende bestanddelen van de schuldvordering. De ingebrekestelling dient ook te vermelden hoe de eventueel reeds betaalde (deel)bedragen worden toegerekend op de schuldvordering.
- Teneinde toch een zekere garantie te hebben dat de vordering tot betaling een grond heeft, dient de aanmaning te kunnen verwijzen naar de verbintenis die werd aangegaan door de schuldenaar (vb. bestelbon getekend door de consument-schuldenaar).
- De termijn waarbinnen de invordering van de schulden moet worden geschorst moet volgens **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** 15 dagen bedragen en moet ingaan vanaf de dag na de ingebrekestelling. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat de consument dadelijk wordt geconfronteerd met een invorderingsprocedure (waarvan hij de kosten hoofdzakelijk zal dienen te dragen). Deze voorafgaande termijn wordt eveneens noodzakelijk geacht omwille van proceseconomische redenen. De partijen moeten immers een kostenbesparende rechtspleging betrachten.¹¹
- Een controle van de rechter betreffende de regeling van de onrechtmatige bedingen is absoluut noodzakelijk, teneinde het rechtsmisbruik tegen te gaan.¹² **De vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** vinden het hier belangrijk nogmaals te benadrukken dat een consument niet identiek kan behandeld worden als een handelaar. De zwakkere consumenten kunnen niet steeds het onderscheid maken tussen verschuldigde en onverschuldigde betalingen. Sommige “zwakkere” consumenten zullen bovendien ook niet weten hoe schriftelijke reacties op een correcte manier te formuleren. Een niet-reactie van de consument kan dan ook niet zonder meer gelijk getrokken worden met het niet-betwisten van de schuldvordering. Een regeling zonder filter of controle houdt dan ook in dat veel onterechte niet-betwiste facturen een uitvoerende titel zullen verkrijgen¹³.
- De mogelijkheid voor het verkrijgen van een afbetalingsplan in het kader van deze procedure moet uitdrukkelijk voorzien worden.

¹¹ Zie o.m. Cass. 24 april 1978, *Arr. Cass.* 1978, 965 en Cass. 14 mei 2001, *Arr. Cass.* 2001, 885; zie ook o.a. G. DE LEVAL e.a., *Droit Judiciaire. Tome 2. Manuel de procédure civile*, Brussel, Larcier, 2015, 274-275. Vred. Roeselaere, 12 november 1996, *R.W.* 1997-1998, 4 oktober 1997, nr. 5, 164.

¹² We wijzen er hierop dat er volgens Europese rechtspraak een ambtshalve toetsing van oneerlijke bedingen dient te gebeuren (zie onder meer de paragrafen 45, 46, 52 en 53 van het arrest Radlinger d.d. 21/04/2016). De toetsing door de magistraat kan ook andere elementen bevatten zoals nazicht van de verjaring.

¹³ We wijzen er op dit punt opdat deze problematiek in een aantal sectoren groot dreigt te worden. Uit een enquête uitgevoerd door de socialistische mutualiteiten blijkt dat facturen van ziekenhuizen vaak foute aanrekeningen van materialen en medicatie bevatten, onterechte accommodatie kosten aanrekenen of verjaarde facturen versturen.

Om tot een eenvoudigere invordering van de kosten te komen, wijzen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** erop dat een mogelijke piste kan gevonden worden bij een grotere rol voor de vrederechter (dus een aanpassing, versoepeling van de huidige summiererechtspleging). Vrederechters zijn voor de consument toegankelijker dan beslagrechters. Bovendien is de tussenkomst van een advocaat in de procedure onmisbaar voor **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties**.

De vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand zijn voorstander van een daadwerkelijke versoepeling van de huidige summiererechtspleging om betaling te bevelen. Zij zien hierin echter geen waardig alternatief voor de uitbreiding van de procedure onbetwiste facturen waarvan hierboven sprake. De praktijk heeft immers uitgewezen dat de summiererechtspleging om betaling te bevelen zoals ze vandaag bestaat dode letter is gebleven omdat ze niet toelaat om facturen op een snellere, noch eenvoudigere in te vorderen.

D. De rol van de gerechtsdeurwaarders en de advocaten

De Raad herinnert eraan dat ze in haar advies van 26 januari 2017 de volgende vaststelling deed: “De Raad stelt eveneens dat deze problematiek zich vooral stelt wanneer er een beroep wordt gedaan op externe partijen (deurwaarders, advocaten en incassobureaus). **De Raad** wijst erop dat de praktijken bij de incassobureaus sinds de wet van 20 december 2002 betreffende de minnelijke invordering van schulden van de consument veel minder problematisch zijn. De controle die de FOD Economie op de incassobureaus voert, blijkt in de praktijk efficiënt. De deurwaarders en advocaten dienen echter niet ingeschreven te worden om aan minnelijke invordering van schulden te mogen doen, en zijn dan ook niet onderworpen aan de controle door de FOD Economie.”

Hoewel het niet noodzakelijk wordt geacht dat gerechtsdeurwaarders en de advocaten voorafgaandelijk worden ingeschreven bij de FOD Economie, vragen **de vertegenwoordigers van de consumentenorganisaties** dat gerechtsdeurwaarders en advocaten wel aan de controle van de FOD Economie worden onderworpen wanneer zij overgaan tot de minnelijke invordering van schulden van de consument.